

Regeringens arbete för att stärka socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens insatser för ensamkommande barn och unga

Under de senaste åren har ett stort antal ensamkommande barn sökt sig till Sverige. De flickor och pojkar som kommer ensamma till Sverige har behov av insatser från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården. I sina föräldrars frånvaro är ensamkommande barn ofta i behov av särskilda åtgärder för att kompensera för det stöd och den omvårdnad som en förälder annars förväntas ge. Regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att stärka förutsättningarna för professionella i socialtjänsten och hälso- och sjukvården att ge ensamkommande barn och unga vård och omsorg av god kvalitet.

Stöd till professionella i kommuner och landsting

Kunskapscentrum om ensamkommande barn och unga

Ett kunskapscentrum om frågor avseende ensamkommande barn och unga har inrättats inom Socialstyrelsen. Centrumet skapas för att stimulera och stärka det nationella arbetet med att utveckla och sprida relevant och aktuell kunskap och ändamålsenliga kunskapsstöd, metoder och arbetssätt till yrkesverksamma som möter och arbetar med ensamkommande barn och unga inom socialtjänst och hälso- och sjukvård, exempelvis socialsekreterare, gode män, boendepersonal, personal inom vården med flera.

Svarsfunktion för kommunerna

Sedan 2015 har Socialstyrelsen i uppdrag att tillhandahålla en svarsfunktion med uppgift att besvara frågor från och ge stöd till kommunernas socialtjänst kopplade till frågor om migration.

Ny kunskap och stöd till socialtjänsten

Med anledning av det ökade mottagandet av ensamkommande barn har Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra en rad åtgärder för att socialtjänsten ska ha bättre förutsättningar för arbetet med ensamkommande barn och unga. Exempelvis har en handbok om socialnämndens ansvar och uppgifter för ensamkommande barn och unga tagits fram och myndigheten kommer att redogöra för en analys av situationen i socialtjänsten med särskilt fokus på ensamkommande flickor.

Informationsinsats om bland annat familjehem och gode män för ensamkommande barn

Socialstyrelsen har uppdrag att initiera och samordna informationsinsatser om bland annat god

man för ensamkommande barn och särskilt förordnad vårdnadshavare, bland annat har webbplatsen mininsats.se tagits fram.

Kunskap och stöd avseende barnäktenskap

Socialstyrelsen har ett uppdrag om socialtjänstens handläggning av ärenden gällande barn som kommer till Sverige och som uppges vara gifta. Inom ramen för uppdraget ska myndigheten bland annat göra en fördjupad analys av socialtjänstens handläggning i ärenden som rör ensamkommande barn och barn som kommer till Sverige med vårdnadshavare och som uppges vara gifta. Myndigheten ska även ta fram en förstärkt vägledning till kommunerna om handläggningen av ärenden som rör barn som uppges vara gifta, och sprida kunskapen till kommunernas socialtjänst.

Ensamkommande barns hälsa

I april 2017 infördes bestämmelser i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen om att kommuner och landsting ska ingå överenskommelser om samarbete i fråga om barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet vilket ger bättre förutsättningar för placerade barn, inklusive ensamkommande barn, att få den vård de kan vara i behov av.

Regeringen avsätter sammanlagt drygt 1 miljard kronor per år 2016 till 2019 för insatser inom psykiatri och psykisk hälsa. En del av medlen ska användas för att möta den ökande ohälsan bland barn och unga vuxna. Härutöver avsätts medel för att förstärka elevhälsan från och med 2016. Ett viktigt motiv för satsningen på elevhälsan är att främja barn och ungas psykiska hälsa.

Folkhälsomyndigheten har fått ett uppdrag om självmordsförebyggande arbete. Myndigheten ska utveckla samordning och samverkan mellan berörda myndigheter och andra viktiga aktörer som brukar-, patient- och anhängigorganisationer och forskare. 2017 får Folkhälsomyndigheten dessutom ytterligare 35 miljoner kronor för att stödja kunskapsutveckling inom området psykisk hälsa på regional och lokal nivå samt inom den ideella sektorn. Delar av tillskottet ska fördelas till organisationer inom den ideella sektorn som arbetar med suicidprevention och psykisk hälsa.

Idrottsföreningar har öppnat upp sin verksamhet för många barn och unga som kommit ensamma till Sverige. I idrottsverksamhet möts barn, unga och ledare med olika bakgrund. Det skapar kontakter som kan bidra till integration och etablering av nyanlända i samhället. Regeringen har beslutat att avsätta 64 miljoner kronor om året, tills vidare, för idrottsinsatser som syftar till etablering av nyanlända. Därtill avsattes under 2016 20 miljoner kronor för idrottsverksamhet för asylsökande.

Regeringen avser avsätta 40 miljoner kronor om året under 2017 till 2020 för att öka tillgängligheten av vård och behandling för traumatiserade asylsökande och nyanlända. Regeringen beslutade 2016 att bevilja 10 miljoner kronor 2017 och beräknar att bevilja motsvarande belopp 2018 och 2019 till ett projekt som Svenska Röda Korset driver. Projektet syftar till att bland annat öka antalet behandlare vid behandlingscenter för krigsskade och torterade.

Regeringen ger Folkhälsomyndigheten i uppdrag att fördela 10 miljoner kronor till ideella organisationer som arbetar med förebyggande och främjande verksamhet för att motverka psykisk ohälsa bland barn och unga som är asylsökande eller nyanlända.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har i uppdrag att informera om hälsa och jämställdhet för nyanlända och asylsökande barn och unga. Myndigheten har i samverkan med den nationella webbaserade ungdomsmottagningen UMO tagit fram och spritt den digitala plattformen YOUMO med information om hälsa och jämställdhet med fokus på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Informationen riktar sig till nyanlända och asylsökande barn och

unga i åldrarna 13 till 20 år. UMO har dessutom genomfört utbildningsinsatser. Socialstyrelsen ska ta fram ett vägledande stöd till huvudmän och verksamheter om ansvarsfördelningen om vård och stöd vid psykisk ohälsa hos barn och unga i samhällsvård.

Ensamkommande barn med tunga vårdbehov

Utifrån bland annat det stora antalet ensamkommande barn och ungdomar som vårdas hos SiS har regeringen tillfört myndigheten 40 miljoner kronor i budgetpropositionen för 2017 och därtill tillfört ytterligare 65 miljoner kronor i vårändningsbudgeten för innevarande år för att ge SiS förutsättningar att utföra sitt uppdrag.

Handlingsplan 2016–2018 till skydd för barn mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp

Regeringens handlingsplan 2016–2018 till skydd för barn mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp innehåller flera åtgärder som rör gruppen ensamkommande barn.

Barnombudsmannen har fått i uppdrag att lyssna på de barn som har kommit tillbaka efter en tillfällig avvikelse om de omständigheter som är kopplade till deras försvinnande. Länsstyrelserna har även ett uppdrag avseende ensamkommande barn som försvinner. Inom ramen för uppdraget har en nationell kartläggning tagits fram, en analys av resultatet av kartläggningen, ett metodstöd för regional samverkan samt förslag till åtgärder för att förebygga att ensamkommande barn försvinner.

Länsstyrelsen i Stockholms län har fått i uppdrag att genomföra en fördjupad studie om de grupper av barn som bedöms vara särskilt sårbara såsom exempelvis ensamkommande asylsökande barn och ensamkommande barn som inte ansöker om asyl. Länsstyrelsen i Stockholms län har också genomfört en systematisk granskning av alla polisanmälningar om misstänkt människohandel med barn under 2015 till 2016 och därefter gjort en djupstudie av utvalda ärenden.

Produktion: Socialdepartementet

Tel: 08-405 10 00

E-post: s.registrator@regeringskansliet.se

webbplats: www.regeringen.se

Artikelnr: S2017.013